

Code-Tabaksblad voor alle ondernemers van belang

Gaat er één dag voorbij dat er niet over de code-Tabaksblad wordt geschreven? Krantenberichten tonen aan dat ondernemend Nederland boven op de code zit. De beginselen van deugdelijk ondernemingsbestuur zijn per 1 januari 2004 van toepassing op alle Nederlandse beursgenoteerde vennootschappen. Strikt genomen, want ze kunnen tevens voor niet-beursgenoteerde ondernemingen gaan gelden. Wat staat die laatste groep ondernemers concreet te wachten?

In totaal 21 principes en 111 best practices-bepalingen bevat de code-Tabaksblad. Met name gericht op het gedrag van bestuurders, commissarissen en aandeelhouders van beursgenoteerde ondernemingen. Concreet dienen het bestuur en de raad van commissarissen inzicht te geven in de organisatie van hun bestuur. Dat bestuur vereist goed ondernemerschap, ofwel een bestuur dat integer en transparant handelt, zich verre houdt van boekhoudschandalen. Tevens is een goed toezicht op het bestuur vereist.

Degenen die nu menen dat ondernemers en masse met de billen bloot moeten, hebben het bij het verkeerde eind. Hebben klanten en aandeelhouders dan niet het recht om precies te weten hoe hoog de beloning van de topman is? De klok horen luiden, maar niet weten waar de klepel hangt, voor mr. drs. Paulus van den Bos, advocaat bij CMS Derks Star Busmann, gaat dit beeld niet op. Hij licht haarfijn toe op welke wijze Tabaksblad betekenis krijgt voor ondernemers en belanghebbenden bij niet-beursgenoteerde (familie)ondernemingen.

Olievlekwerking

"De commissie-Tabaksblad spreekt over verantwoord ondernemerschap en goed toezicht erop. In Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, artikel 391, lid 4 wordt daartoe de basis voor de regel van 'pas toe of leg uit' opgenomen. Die houdt in dat een beursgenoteerde onderneming de wettelijke verplichting

heeft in het jaarverslag aan te geven dat ze de code heeft toegepast, of uitlegt waar en waarom ze de code niet heeft toegepast. Voor niet-beursgenoteerde ondernemingen geldt die verplichting niet, maar de volgende verschijnselen kunnen zich voordoen: de olievlekwerking, de aanvaarding van de code en de reflexwerking."

"N.V.'s en B.V.'s zijn allemaal vennootschappen. De zestien wetwijzigingen betrekking hebbend op (met name) het Burgerlijk Wetboek, die het beoogde gevolg zijn van de code-Tabaksblad, krijgen dan ook een bredere gelding. Of met andere woorden: deze zullen merendeels ook voor niet-beursgenoteerde ondernemingen gaan gelden. Dat kan als de olievlekwerking worden aangeduid."

Aanvaarding

Als tweede mogelijke gevolg noemt Van den Bos de aanvaarding. "Ondernemers kunnen ook denken dat ze de code moeten aanvaarden, uit eigenbelang. 'De code versterkt mijn positie, of die van mijn aandeelhouders', is dan de gedachte. Zo kan de code bijvoorbeeld een bijdrage leveren aan de positieve, externe beeldvorming. Uit eigen ervaring weet ik dat banken er wel degelijk op letten. Het belangrijkste voordeel is evenwel het veiligstellen van verantwoord ondernemerschap en goed toezicht, bij uitstek in het belang van de aandeelhouders. Tabaksblad vergroot de macht en invloed van aandeelhouders;

ze kunnen bijvoorbeeld het bestuur meer op de vingers kijken. Ook voor niet-beursgenoteerde ondernemingen geldt dan wél: hebben ze de regels eenmaal aanvaard, dan zijn ze ook daadwerkelijk van toepassing. Ze hebben zich er dan aan te houden. Aanvaardt de vennootschap geen enkele nieuwe regel, heb je op zich nog geen probleem. Door de code te aanvaarden, maak je je echter wel minder kwetsbaar voor verwijten, als die zich aandienen. Het zegt nu eenmaal iets als je je niet inlaat met veiligheidskleppen. Anderzijds zijn ook niet alle regels nieuw. Sommige zijn al lang geldend recht. Ook als je de code niet aanvaardt, heb je je daar toch aan te houden." "Wat tegen (volledige) aanvaarding van de code pleit, zijn de aanzienlijke kosten en het tijdsbeslag die gemoeid zijn met invoering en handhaving ervan. Daarnaast heb je je dan te houden aan allerlei extra dwingende regels. Doe je dat vervolgens niet, dan ben je juist kwetsbaar. Daar komt bij dat nogal wat regels vaak geen toegevoegde waarde hebben. Ze passen de onderneming niet. Ik geef een voorbeeld: bijna alle commissarissen mogen geen voorgeschiedenis hebben met de vennootschap. Kom daar maar eens om bij een familiebedrijf; daar is het vaak niet anders. Overigens zien we in de praktijk ook zoiets als 'collectieve aanvaarding' van een deel van de code. Binnen nogal wat sectoren wordt gewerkt aan een eigen code, toegespitst op de eigen

"Door de code te aanvaarden, maak je je minder kwetsbaar voor verwijten", zegt mr. drs. Paulus van den Bos.

groep. In een aantal gevallen is die zelfs al ingevoerd. De overheid tracht die ontwikkeling ook te stimuleren."

Toezicht Ondernemingskamer

Ten slotte de reflexwerking: het feit dat de code indirect doorwerkt op het handelen van het bestuur van niet-beursgenoteerde (familie)ondernemingen.

"De reflexwerking komt in beeld bij procedures rond 'open normen'. In het Nederlands recht heb je ook te maken met algemene regels. Een ondernemer moet zich bijvoorbeeld houden aan de elementaire beginselen van verantwoord ondernemerschap. Ook al overtreedt hij concreet geen regel, dan nog kan het zijn dat er sprake is van wanbeleid, of dat niet redelijk en billijk is gehandeld. We noemen dat de open normen. Deze normen gelden voor heel veel vennootschappen.

De Ondernemingskamer houdt toezicht op eventueel wanbeleid. Niet dat deze op de stoel van de ondernemer plaatsneemt, wel zal hij zich afvragen of het handelen voldoet aan bepaalde normen, dat er geen sprake is van wanbeleid. De invloedrijke voorzitter van de Ondernemingskamer, mr. Willems, gaf al aan dat hij zich kan voorstellen dat bepaalde regels uit de code tevens voor niet-beursgenoteerde ondernemingen gelden. Het ligt dan ook in de verwachting dat de Ondernemingskamer op onderdelen beziet of deze ondernemingen Tabaksblad toepassen."